

HANNU LAUERMA

Tyksin oikeuspsykiatrian ylilääkäri ja Psykiatrisen vankisairaalan asiantuntijalääkäri, joka pitää lääkärin työstä mutta kammoksuu byrokratian jatkuvaa kasvua.

Tekemällä tehty lääkäripula

Suomessa on lääkäreitä väestöä kohden laskien enemmän kuin koskaan ennen, mutta monilla sektoreilla vallitsee lääkäripula. Omista erikoisaloistani oikeuspsykiatrialla ei pulaa vielä ole, mutta psykiatrian puolella julkisen sektorin erikoislääkäreiden virkoja on tavattoman paljon täyttämättä, vaikka erikoistumaan halukkaita onkin. Myös terveystieteiden lääkärikapasiteetti on monilla tahoilla kuvattu surkeaksi.

Työ on monin tavoin byrokratisoitu naurettavuuksiin asti. Vielä suoritettuani perustutkinnon -87 riitti tk:ssa muutoin terveellä potilaalla sairauskertomusmerkinnäksi Dg. toncil. ac. Ther: Penicillium p.o. Koko statuksen kirjaamista oikeusturvan vuoksi ei vaadittu. Reseptejä kirjoittaessa ei tarvinnut tuijottaa koneen ruutuun, vaan sai puhua myötätuntoisia, katsoa silmiin ja antaa ohjeita pahimman varalle, nähdä pelkojen, kiitollisuuden ja huolten kirjon. Siihen voi riittää minuutti tai muutama.

Lääkäreitä ei missään vaadittu demokratian nimissä tiskaamaan ja siivoamaan, vaan jokainen teki arvostettavan työnsä ja sai siitä palkan.

Myös pakollinen tilinteko ja vastuu viranomaisille asioista, joihin lääkärit eivät voi edes vaikuttaa, on paisunut. Yksittäisen hoitajan oletetuista, yhteisössä vaietuista väkivaltaisista otteista psykiatrisen sairaalan yövuorossa lankeaa seuraamuksia ylilääkäreille, ei hoitotyön johdolle, vaikka on bisarria vaatia, että ko. hallintolääkärit hiipisivät öisin osastojen käytävillä huopatossut jalassaan. Ja onpa syyttäjä jopa vaatinut rangaistusta keskussairaalan johtavalle ylilääkärille siitä, ettei eräs sairaala-apulainen noudattanut työturvallisuusohjeita.

Pahinta lienee kuitenkin se, että meistä on tehty omia sihteeritämme byrokratian ja pakollisen kirjaamistyön samalla

vain paisuessa. Aloittaessani Psykiatrisessa vankisairaalassa 1996 töitä hoiti kaksi sihteerää, kamreeri ja pienin osin jopa viereisen vankilan apulaisjohtajakin, ja kaikki meni kuin menuetissa. Nyt on jäljellä yksi sihteerä, jolle on sälytetty myös muita valtakunnallisen vankiterveydenhuollon tehtäviä, ja lääkäreille pakolliset alati vaihtuvat tietokoneohjelmat toimivat perin vaihtelevasti. Työni muututtua vuosien varrella vähä vähältä toimimiseksi omana sihteerinäni olin vuosia stressaantuneempi kuin koskaan työurallani. Harkitsin vakavasti laajentavani yksityisen ammatinharjoittajan vastaanottoni päätoimiseksi, ennen kuin toimenkuvani muuttamisesta lopulta voitiin sopia.

Vaikka katson vakavimmin sairaiden potilaiden akuutin sairaalahoidon psykiatrian ydintehdäväksi ja pidän siitä, en lainkaan ihmettele, että alan lääkärit hakeutuvat joukolla yksityispuolelle lähinnä lievemmin sairaiden potilaiden hoitamisen pariin.

Julkisessa terveydenhuollossa on myös yksiköitä, joiden ylin johto ei ole mitenkään perillä kentällä tehtävästä työstä, eikä kykene tukemaan alaisiaan lääkäreitä. Danten helvetin ensimmäisessä piirissä ei kidutettu, oli vain hieman tylsää. Se oli tarkoitettu niille, jotka eivät olleet kuulleetkaan koskaan kristinuskon olemassaolosta.

Nykyversiossa uskoakseni vasta kuudennessa piiristä alkaen pitää helvettiin joutuneiden lääkäreiden käyttä potilastyöhön tarvittavaa aikaa pakolliseen ”työajan kohdentamiseen”, jonka otsikotkaan eivät edes mitenkään kerro siitä, mitä tekee, eivätkä ohjelman sisältämät työajatkaan välttämättä sovi lääkärin tekemisiin. Siitä joku kaiketi kuitenkin tekee johtopäätöksiä, joilla perustellaan ratkaisuita.

Joukkopako kansanterveyden kannalta tärkeimmiltä sektoreille on tekemällä tehden aiheutettu yhteiskunnallinen ongelma. Tulevien sote-ratkaisujen merkitys suuri. ●

Vesa-Matti Väärä

Nähdä pelkojen, kiitollisuuden ja huolten kirjon.